

V OBLEŽENÍ

Napínavé příběhy
z českých dějin
pro děti

 PRESS

ROMAN JURÁNEK A LENKA VAŠÍČKOVÁ

V obležení

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Roman Juránek, Lenka Vašíčková
V obležení – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

V OBLEŽENÍ

Napínavé příběhy
z českých dějin
pro děti

ROMAN JURÁNEK A LENKA VAŠÍČKOVÁ

 GPRESS

ČÁST PRVNÍ:

CESTY

KAPITOLA PRVNÍ:

BRNO

„Čarodějnice bydlí támhle,“ mávla ta dívka rukou a podívala se na kluky s otázkou v očích. Troufnou si? Zlehka se na ně usmála.

Přílehlou ulicí právě pochodovala další skupinka mušketýrů, kteří v těchto dnech dorazili do města na pomoc proti blížícím se Švédům. Děti zpomalily a počkaly, až mušketýři přejdou.

Omšelý rohový domek stál na samém konci města u hradeb a všechno nasvědčovalo tomu, že jeho majitelka bohatstvím zrovna neoplývá. Vyviklané okenice se pohupovaly v předjarním větříku a slabě tloukly o zeď. Za nepřiliš čistými okny probleskovalo mihotavé světlo a vytvářelo na udusané hlíně před domem nepravidelný bledě žlutý obdélník. Stmívalo se.

„Přivolává bouřky,“ pokračovala dívka klidným hlasem, „a vyrábí barevný kouř. A polyká žhavý dým,“ dodala ještě, co slyšela od dětí z města. S uspokojením si všimla, že na oba kluky její slova zapůsobila.

Přes osvětlené okno se mihl nějaký stín. Zatřepotal se a vzlétl vzhůru, jako duše bez těla, jako člověk bez tíže. Hodina duchů ale ještě nenastala... Mají se odvážit?

„Jsem zvědavý,“ rozhodl se mladší kluk, asi třináctiletý. Pak se na jednu ušklíbl. „Přinejhorším mě odnese na koštěti, ne? Co myslíš, Lukáši?“

Vysokému světlovlasému Lukášovi mohlo být okolo čtrnácti nebo patnácti let. Byl už tedy skoro dospělý a dobře věděl, že za děti zodpovídá. Není jejich pátrání přece jenom nebezpečné?

Mladší chlapec napjatě očekával odpověď. Jak tak stáli proti sobě, byla patrná podobnost jejich rysů, i když mladší z nich byl tmavovlasý. Nebylo pochyb, že jsou to bratři. Ostatně ani jejich praktický cestovní oblek z pevné látky nezapřel stejného krejčího.

„Vidíš, Lukáši, Jakub ji chce taky vidět,“ přidalo se na stranu tmavolasého chlapce i děvče. „Musíme nakouknout aspoň oknem, když už jsem vás sem dovedla!“

„Tak dobře, Kateřinko,“ ustoupil nakonec Lukáš. „Ale při prvním průšvihy hned utíkáme, jasné?“

„Jistě,“ kývla dívka radostně. To bude zábava! Lukáš se pochybovačně podíval na její městské šaty se širokou sukní a ozdobnými krajkami. No, v tomhle by moc daleko neutekla! Mrkl na Jakuba, ten s pochopením kývl. Kdyby se něco semlelo, musí se o ni postarat oba. Je mladší než oni, a kromě toho je to holka...

V počínajícím šeru se opatrně přibližovali k domku. Měl šindelovou střechu, oprýskanou omítku a dubové dveře, stářím zkroucené a popraskané. Uprostřed dveří viselo zašlé klepadlo. Když se víc přiblížili, všimli si, že má tvar hada svinutého do klubíčka.

„Vidíte, říkála jsem vám to,“ zašeptala Kateřina. Kluci museli připustit, že má pravdu. Kdo jiný než čarodějnice by si dával na vstupní dveře hada, ten odvěký symbol špatnosti, zrady a zlé vůle?

„Půjdeme k tamtomu oknu,“ převzal Lukáš velení. „Má na něm kytky, za těmi se schováme!“

„To nejsou kytky,“ zašeptala ještě dívka, „to jsou tajné čarodějnické byliny!“

Přikrčení se plížili pod okny až k rohu domku. Tmy valem přibývalo, zdálo se, že si jich nikdo na ulici nevšímá. Teprve pod posledním okýnkem se zastavili. Bylo to právě to okno, ze kterého vycházela slabá záře.

„Můžeme,“ sykl Lukáš a všichni tři se narovnali.

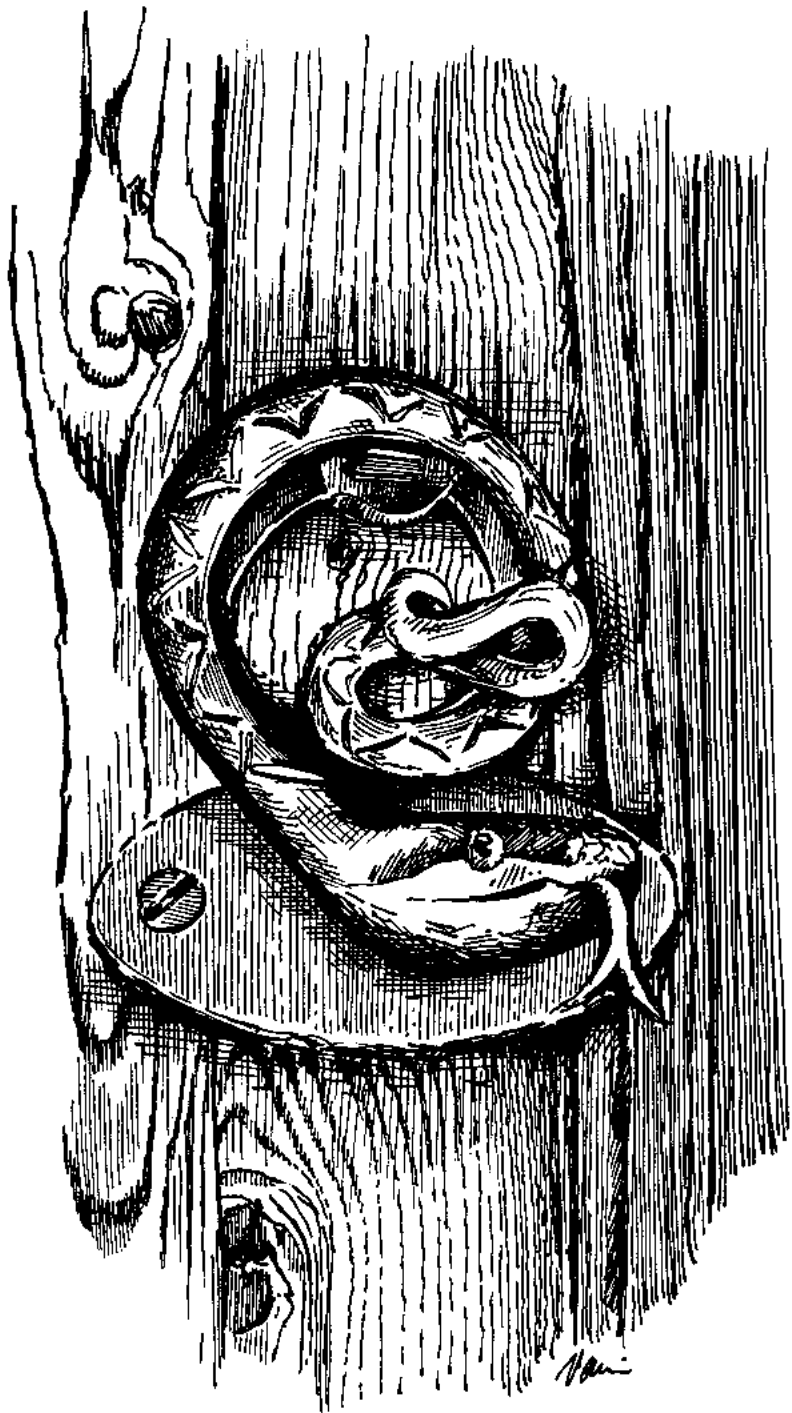
„Páni!“ ujelo Jakobovi. Ale i Lukášovi se při pohledu do místnosti zatajil dech.

„Co je tam, já nic nevidím!“ Kateřina se prosebně dotkla Jakobova ramene. „Ta kytka je moc vysoká! Co vidíte?“

„Počkej, vysadím tě,“ nastavil Jakub ruce. „No, polez!“

„Děkuji,“ usmála se na něho.

Dívka se chytla Jakuba za ramena a nohu v koženém vyšivaném střevíčku zasunula do jeho spojených dlaní. Vyhoupala se vzhůru a rukama se zachytila zdi vedle okna.

„No tohle,“ užasla i ona.

Místnost, do které se dívali špinavým oknem, měla obvyklý obdélníkový půdorys. Tím však podobnost s Kateřininým domem končila. Nebyl tu krb, který by svými plameny ozařoval místnost a rozléval po ní příjemné teplo. Nebyly tu ani malované truhly na šaty, ani jídelní stůl s lavicemi pro hosty nebo pro večerní posezení. Světlo nevycházelo z voňavých svíček v ozdobných svícnech.

Kolem celé zdi se táhla vysoká, hrubě otesaná lavice, sbitá z neopracovaných prken. Na ní místo svíček a jídelního náčiní stály prapodivné stojany, k nimž bylo připevněno velké množství různých skleněných baněk neuvěřitelných tvarů. Byly vysoké a úzké, kulaté jako nádobka na olej, ploché i oválné, napojené na skleněné trubičky... A nejzajímavěji vypadaly ty zakřivené, pokroucené jako hádci nebo jako kouř stoupající z komína. To byl pohled!

Pod některými z baněk hořel ve zvláštních nádobách oheň, který zahříval tekutinu uvnitř. Jenže jaká to byla tekutina! Místy modrá, pak zase červená, jindy ve světle ohně zářila žlutě. A ze skleněných trubiček stoupal kouř, bílý, zelený, červený i fialový, takže místnost vypadala, jako by byla plná pohádkových duchů. Třeba některý z nich plní tajná přání...

„Tak vidíte, že jsem měla pravdu,“ zašeptala dívka spokojeně.

V té chvíli se v místnosti otevřely dveře.

Žena, která jimi vstoupila, by mohla být nazvána čarodějnící, i kdyby kolem ní nebyly všechny ty baňky a křivule a ke stropu nestoupal barevný dým. Byla starší, přihrblá, tmavé šaty na ní visely jako beztvarý pytel. Obličej jí brázdily vrásky, šedivé vlasy měla neupravené a trčely jí na hlavě do všech stran. Přistoupila k lavici, zadívala se na baňky a začala si mumlat cosi sama pro sebe.

Kateřina, která celou dobu napůl klečela na okenním rámu, se pokusila trochu narovnat. Bolelo ji už otláčené koleno a taky chtěla pořádně vidět na tu prazvláštní osobu uvnitř. Musí si ji přece prohlédnout pořádně! Přitáhla se proto k okýnku a pevně se chytila pootevřené okenice.

Jenže právě to neměla dělat.

Zrezavělý pant okenice nevydržel nešetrné zacházení a s hlasitým rupnutím povolil. Dívce na rámu okna podklouzly nohy, a jak padala na Jakuba, rukou hledající oporu nechtěně bouchla do okenního skla.

Čarodějnice uvnitř místnosti strnula. Pak prudce přistoupila k oknu a jedním rozhodným trhnutím je otevřela.

„Kdo je tam?“

Jenže děti už dávno na nic nečekaly. Po dívčině nedobrovolném pádu se okamžitě rozběhly za roh stařenina domku, kde teď příkrčené čekaly, až žena okno zavře. Pak snad budou moci utéct domů!

Nad ženinou hlavou v otevřeném okně se náhle opět mihl onen stín. Tmavá křídla neslyšně zamávala, stín vylétl na ulici a zamířil za roh, kde se schovávaly děti.

„Pomoc! Pomoc!“ vykřikla Kateřina. Cosi neznámého se jí zamotalo do vlasů!

Dívka se začala ohánět rukama kolem hlavy, aby se nečekaného nepřítel zbavila. Ten se však nechtěl nechat odehnat, útočil na ni stále znovu, cítila ve vlasech jeho ostré drápky, a to ji naplňovalo panikou.

„Pomoc!“ vykřikla znovu zoufale.

„Po-moc, po-moc,“ zakrákoralo to a zahartusilo přímo nad ní. Proboha, co to může být, že to i opakuje její vlastní slova? Zlý duch nebo posel ze záhrobí?

„Ne! Ne!“ bránila se útoku.

„Ne-ne!“ uslyšela znovu hrůznou odpověď.

Jenže to už k ní našťestí přiskočili oba kluci. Lukáš chytil vyplašenou dívku, která kolem sebe zběsile tloukla rukama, a Jakub jí opatrně vymotával vetřelce z vlasů.

„Kateřinko, no tak se už neboj! Podívej se!“

Ve slabém světle podvečerního soumraku Kateřina uviděla v Jakubových dlaních tělíčko vyplašeného ptáka.

„Kavka!“ zasmála se rozpačitě a prohrábla si rukou rozčuchané vlasy. Jak se jí jen mohla tak leknout?

Po tomto jediném dívčině slově jako by se pták najednou zklidnil. Dokonce v tu chvíli vypadal, jako když ho nečekaná pozornost jeho tří nových obdivovatelů těší.

„Kav-ka,“ pronesl spokojeně a po chvíli samolibě dodal: „Má-ry.“

V tom okamžiku Kateřina oba kluky překvapila. Natáhla totiž ruce k Jakobovi a vzala kavku, které se před chvílí ještě tolik bála, do svých dlaní.

„Jmenuješ se Máry?“ zeptala se kavky vlídně.

„Kateřinko,“ zadrnčel pták a zatetelil se v dívčiných rukou.

„No tak, kdo je tam? Pobudové! Vandalové!“ Rozzlobený křik čarodějnice znovu připomněl dětem jejich nebezpečnou situaci.

Kateřina rychle pustila kavku a všichni tři se překotně rozběhli k domovu.

* * *

V místnosti domu pana Tobiáše panovalo šero. U těžkého dubového stolu seděl domácí pán s hosty, kteří přijeli včera odpoledne, i s několika sousedy, co přišli na kus řeči. Každý byl zvědavý na nejnovější zprávy z bitevních polí i na zvěsti o švédském řádění.

Zář ohně z praskajícího krbu a několik svíček v ozdobných svícnech ozařovaly tmavou místnost, do které dávno malým oknem přestalo svítit slunce. Byl počátek března roku 1645.

Celá Evropa už dvacet sedm let nepoznala mír.

„Kateřinko, nalej hostům ještě vína!“

Dívka se s úsměvem zvedla z lavice u stěny, kde seděla s oběma staršími chlapci. Měla ladnou chůzi i vznešené pohyby a hlavu držela zpříma jako nějaká královna. Nebylo divu, že oči hostů na ní spočívaly se zalíbením. Nalila všem vína z konvice a plaše se na ně usmála. Pak si s lehkou úklonou znovu odešla sednout na své místo.

Bylo jí dvanáct let a byla jedinou dcerou pana Tobiáše a jeho ženy Marie. Vždycky, když přijeli hosté, i ona seděla a napjatě poslouchala nejčerstvější novinky. Bude se bojovat? Ubráníme se Švédům? A co bude potom, až bude ve všech zemích mír?

Dřív ji maminka od takových rozhovorů odháněla. Je to ještě malé děvče, říkala, nemusí slyšet všechny ty strašlivé zvěsti. Dnes ji ale neodháněl nikdo. Maminka byla nemocná, zůstala u dědečka a u babičky

ve Vídni, dokud se neuzdraví. A tatínek Kateřinu nechával být. Jen ať se děvče otuží, tvrdil vždycky. To jí v takových to dobách může být jen ku prospěchu.

„A tohle jste slyšeli, sousedé?“

Lidé už dávno přijali válku za svou. A nemuselo se bojovat zrovna jen v jejich zemi. Strašné zprávy, plné smrti a ukrutností, přeskakovaly jako oheň z jedné vesnice na druhou a udržovaly obyvatelstvo v neustálém strachu a obavách o majetky i holý život. Kromě armád táhly krajinou i hordy bývalých vojáků, válečných uprchlíků a lidí bez domova; potulovaly se v lesích, napadaly vesnice a kradly, loupily a mordovaly vše, co jim přišlo pod ruku.

Nikde nebylo bezpečno. Obyčejný sedlák už dávno nevěděl, kdo je kdo. Chlap v uniformě, ať to byl kdokoliv, byl pro něj prostě jen další nepřítel. Válka už dávno ztratila smysl a cíl. Byla jak boží trest, který nemilosrdně dopadá na vinné i nevinné.

„A co ta bitva u Jankova? Víš o ní něco?“ obrátil se Tobiáš na svého známého Karla Waldera. Walder byl správcem pozořického panství, ale včera přijel do Brna, aby se dal zapsat do skupiny dobrovolníků vycvičovaných k obraně Brna.

Lukáš s Jakubem zpozorněli. I oni si rádi vyslechnou, co bude táta vykládat!

„Slyšel jsem o ní,“ kývl Walder. „A samé zlé věci...“

Kolem největší bitvy posledních let se v současné době točilo nejvíc rozhovorů. Nebylo taky divu, vždyť takovou porážku už císařská armáda dlouho nezažila. Švédský generál Torstenson totiž po dlouhé době znovu vpadl do Čech a nedaleko Tábora dohonil císařské vojsko. Svedl s ním bitvu, která byla tak ukrutná, že na bojišti zůstalo ležet na deset tisíc mrtvých.

„Deset tisíc?“ zhroutil se jeden ze sousedů, hrbatý Ondřej, který měl ševcovskou dílnu v Zámečnické ulici.

„Deset tisíc,“ potvrdil Walder. „Padl tam dokonce i generál Götz, a to byl jeden z našich nejlepších velitelů!“

„No to až řeknu ženě,“ zamnul si ruce druhý soused, měšťan Krumpera z nedaleké Koží uličky. „Ta bude zírat!“

„Ta už to beztak všechno dávno ví,“ uchichtla se potichoučku Kateřina, ale její otec ji zaslechl. Napomenul ji přísným pohledem.

„Co naděláme,“ povzdechl si měšťan Bischoff. Byl členem městské rady, zajímal se o politické dění a měl dobrý přehled o všech přesunech vojsk nejen na Moravě, ale i v okolních zemích. Ani dnes sousedy moc nepotěšil.

„Nejhorší je, že teď má Švéd otevřenou cestu na Moravu,“ vysvětloval. „Prý už táhne k Jihlavě a chystá se i na Brno!“

„To vím,“ pokýval hlavou Tobiáš. „Včera do Brna přijeli kupci z Jihlavy, říkali, že to vypadá, že má Torstenson namířeno právě sem.“

„Nestraš, sousede!“ vyděsil se Krumpera. „Vždyť už tady jednou byli, před dvěma roky v září, pamatuješ? A ani tenkrát se o město nijak vážně nepokusili!“

„No, právě,“ odušil Walder. „Švédi už mají Olomouc, teď jestli dobudou Jihlavu...“ Zamyšleně pokýval hlavou. „Torstensonu zatím nikdo neporazil! A pochopte, sousedi,“ rozhlédl se kolem stolu, „před Vídní mu už zbývá jenom Znojmo a my!“

„Bože, to až povím ženě,“ křížoval se Krumpera a chvatně se s ostatními začal loučit. Za chvíli za ním zabouchly dveře.

„Kam tak pospíchal?“ otáčel se zvědavě za Krumperou Walder.

„Třeba chce před Švédy utéct z města tak jako náš milý baron Schönkirch,“ pochechtával se radní Bischoff. „To byla zase jednou ostuda – velitel města se zachoval jak vystrašená bába!“

„Svatá pravda, sousede,“ přitakával měšťan Tobiáš. „A bohužel nebyl jediný. Z královských úředníků a z panstva tu nezůstal už skoro nikdo!“

Tobiáš zavrtěl hlavou nad takovým chováním. Je tohle vůbec možné? Pak si ale vzpomněl ještě na něco.

„Prý už má brzy dorazit nový velitel,“ obrátil se na Bischoffa. „Co asi bude zač? Slyšel jsem, že je to nějaký cizinec,“ dodal tázavě.

„Uvidíme,“ zamyslel se radní Bischoff.

„Jenom nechápu, proč je v té Torstensonově armádě tolik českých vojáků,“ zeptal se švec Ondřej. „Proč se nechávají verbovat do boje proti vlastní zemi?“

Ale i na tuto jeho otázku znal radní Bischoff odpověď.

„To máš těžké, Ondřeji,“ povzdechl si. „Ti lidé věří, že Švédí přinesou do naší země svobodu vyznání. Pak by se podle nich mohli vrátit všichni protestanti, kteří po Bílé hoře odešli do ciziny.“

„To už je ale příliš dávná historie,“ ozval se Tobiáš.

„Máš pravdu,“ souhlasil s ním Bischoff. „Snad kdyby přišli o těch sedmadvacet let dřív, třeba by někoho dokázali přesvědčit... Jenže za tu dobu v naší zemi napáchali tolik zvěrstev! Myslíš, že obyčejné sedláky zajímá víra, když jim Švéd zapaluje chalupy nad hlavou a zabíjí jejich ženy a děti? Je to nepřítel a jako takového ho musíme brát.“

„Jistě,“ kývli muži okolo stolu. A všichni bez výjimky souhlasili s posledními slovy dnešního večera, která Bischoff pronesl.

„Teď hlavně bude potřeba, abychom pořádně opevnili hradby a navezli do Brna dostatek zásob. Jenom tak se můžeme ubránit!“

Hosté se rozešli.

* * *

Když všichni odešli, i Kateřina se odebrala k spánku do horního patra domu. Oba Walderovi chlapci se šli ještě večer postarat o koně. U stolu se zbytky večerního pohoštění zůstal sedět jen Karel Walder s panem Tobiášem.

Walder by si šel už také lehnout, ale připadalo mu, že má domácí pán ještě něco na srdci. No co, chvíli mohu počkat, pomyslel si. Však on se Tobiáš jistě vyjádří.

Po několika nic neříkajících větách se Tobiáš skutečně dostal k věci, která mu ležela v hlavě. Jak Walder předpokládal, vysvětlení bylo nakonec velice prosté.

Tobiáš začal opatrně, pečlivě vážil slova.

„Tak tvůj František je na Novém hradě,“ řekl zamyšleně. „To můžeš tedy být klidný... A jestli se tam vracejí i oba starší kluci, budeš mít vystaráno...“

„Jistě,“ kývl Walder. „To víš, do Brna bych je vzít nemohl, když tady budu bojovat jako dobrovolník...“

Walder se zarazil a tváří mu kmitl úsměv. Vzpomněl si, jak se především zlobil Jakub, když měl zůstat s Františkem na Novém hradě. Napřed prosil, pak přemlouval, nakonec se urazil a nechtěl s nikým mluvit. Teprve když otec uznal, že je Jakub opravdu už dost velký, aby mohl s Lukášem otce doprovázet, byl jeho syn ochotný se usmířit.

„Na Novém hradě o ně bude dobře postaráno!“

„Ano, ano,“ přitakal Tobiáš. „Brno je ovšem dobře opevněné, strachovat se nemusíme. Jenže Nový hrad – to je hluboko v lesích, vid'. Tam Švédové určitě nepřitáhnou...“

„To doufám,“ kývl Walder, který zatím ještě nepochopil, kam Tobiáš míří. Tobiáš se musel konečně vyjádřit.

„Víš, jde mi o Kateřinku. Je taková křehká a jemná... Chtěl bych udělat všechno pro její bezpečnost, aby i žena mohla být klidná. Příteli,“ obrátil se na Waldera přímo, „nešlo by to nějak zařídit, aby se mohla na Novém hradě ukrýt i moje dcera?“

„No –“ zatvářil se Walder nerozhodně.

Tobiáš se nadechoval k odpovědi, když vtom se otevřely dveře a do světnice vstoupili oba chlapci.

„Koně jsou nakrmeni a mají poklizeno, táto,“ hlásil Lukáš. Jakub dodal: „A dali jsme jim na noc houně, už se zase ochladilo!“

„Dobře, kluci,“ pochválil je otec. „Tak už můžete jít spát. Přijdu za chvíli taky.“

Tobiáš jako by ani nepostřehl krátké přerušení. Navázal ve svých úvahách tam, kde před chvílí přestal.

„Já totiž nemám, na koho bych se na Novém hradě obrátil. Snad kdyby ses za mě přimluvil ty, třeba by tam Kateřinku taky ukryli...“

„Jistě, Maxmilián z Lichtenštejna je můj přítel, posádka na hradě má dobrou, to by nebyl žádný problém,“ otočil se Walder od chlapců zpět ke svému hostiteli. Jenže pak omluvně pokračoval: „Já bych ji tam odvezl, ale pochop, že to teď nejde! Mám v Brně tolik vyřizování, nemohu hned zase odjždět!“

Tobiáš se ještě chvíli na Waldera prosebně díval, pak ale pochopil, že tady nic nezmuže. Hluboce vzdychl a sklonil hlavu.

„Tati,“ ozval se najednou Lukáš, stojící s Jakubem stále ještě u dveří. Oba muži se po něm tázavě podívali.

„No?“

„Tak tam Kateřinku odvezeme zítra my.“

Karel Walder zaváhal, pak ale rozhodně zavrtěl hlavou: „Je to příliš velká zodpovědnost... A vy jste ještě malí.“

„Pořád po mně chceš, abych se choval jako dospělý,“ namítl Lukáš. Jakub se k němu hned přidal: „Jistě, tati! Cestu přece známe a na hradě to všechno tvým jménem taky dokážeme domluvit. A když už se máme starat o Františka, můžeme si k tomu klidně přibrat i Kateřinku!“

Walder pohlédl na Tobiáše, co tomu říká. Bude chtít svěřit svoji jedinou dceru dvěma nedospělým klukům?

Tobiáš se k jeho překvapení přímo rozzářil. „To je výborný nápad! Řeknu hned služebné, aby jí sbalila věci. Kdy zítra odjíždíte?“

„Po poledni.“

„Dobře, dobře, výborně.“ Tobiáš se znovu zamyslel: „A chlapci... Ani byste jí nemuseli říkat, že ji posílám pryč kvůli válce. Třeba si může myslet, že jde jen na krátký výlet... Na týden, nebo tak... Ať se zbytečně nestrachuje.“

„Ale – jednou se to stejně dozví,“ oponoval mu Jakub. Karel Walder však syna napomenul.

„Slíbili jste, že se o ni postaráte. Tak se zařídte podle toho, jak si to přeje její otec!“

„A taky by se mohla o svém odjezdu dozvědět až odpoledne,“ rozhodl ještě Tobiáš. „Aspoň nebude mít moc času na smutek při loučení.“

KAPITOLA DRUHÁ: NA NOVÝ HRAD

„Pojďte,“ pobízela kluky Kateřina, „už tam budeme!“

Úzkou křivolakou uličkou mířili všichni tři k Petrovu. Ranní studené slunce ozařovalo střechy města a dětem v mrazivém předjarním vzduchu stoupala od úst pára.

„Máme tady takové tajné místo,“ vysvětlovala Kateřina zadýchaně, když dorazili k petrovské zdi. „S jedním klukem, co se s ním nesmím kamarádit, protože je moc otrhaný,“ pousmála se. „Tatínek si myslí, že bych si měla vybírat společnost stejně starých bohatých holčiček!“

Kluci se na ni obdivně zadívali. Když ji před dvěma dny spatřili poprvé, opravdu si oba mysleli, že je to krásná bohatá dívka nacházející zálibu v drahých šatech, dívčích hrách a vysívání. Její klidný úsměv, rozvázná řeč i ladné pohyby, kterých si všimli při včerejší návštěvě, tomuto obrazu jen nasvědčovaly. Při pátrání po čarodějnici však museli svůj názor na tuhle zvláštní dívku trochu poopravit. A zdálo se, že není všem překvapením konec.

„Jmenuje se Albi,“ pokračovala Kateřina. „Ten kluk. On se vlastně jmenuje Albrecht, prý po nějakém vojevůdci. Ale stejně se mu říká Albi. Podívejte,“ ukázala na zeď. Byla na ní nakreslená vodorovná čára, uprostřed přerušená mezerou, a pod ní velké tiskací T. Celý obrázek vypadal takto:

T

„Takže je jasné, kam máme jít, ne?“ pravila dívka spokojeně a znovu se zlehka usmála.

„Počkej, Kateřinko, co je na tom jasného?“ nechápali kluci, kam by se podle takovéto značky měli vydat. Dvě čáry a téčko – co to může znamenat?

„Vždyť je to úplně prosté,“ vrtěla Kateřina hlavou. „Jsme ve městě, ne? A celé město je obehnáno hradbami. Takže když je tu namalovaná čára, znamená to hradby. A v hradbách jsou brány – proto je ta čára přerušená. Máme se tedy sejít u nějaké brány...“ vysvětlovala. „Branka by měla jen malé přerušení, kostely mají křížek a tak dál. No a když je tam písmeno T, znamená to, že je to brána Tišnovská. Chápete?“

„No...“

„Tak pojďme,“ pokynula jim.

Znovu prošli městem, až se kolem radnice a přes Dolní rynek dostali k Tišnovské bráně. Na vyšlapaném plácku si tam hrály nějaké děti. Dřepěly u země a něco velmi zaujatě sledovaly.

„Albi!“ zvolala dívka a mávla rukou na pozdrav.

„Vítej u nás, šlechtično,“ zvedl se ten nejotrhanější kluk z celé skupinky. Lukáš s Jakubem byli překvapení, když k nim napřáhl pravou ruku. Co po nich může chtít?

Kateřina si všimla jejich rozpaků a rozesmála se. „To je takový pozdrav,“ vysvětlila jim. „Prý se tak zdraví lidi v cizině!“

Chlapci se na kluka znovu zadívali. To obřadné gesto se k jeho ošuntělému oděvu, rozbitým botám a umouněné tváři jaksi nehodilo. Avšak Kateřina, ta jemná dívka ve svátečních šatech s krajkou, jeho špinavou ruku bez zaváhání přijala.

„Seznam se s mými hosty, Albi,“ představila. „Tohle je Lukáš Walder a tohle Jakub, jeho bratr. Jsou z Pozořic.“

„Těší mě,“ rozzářil se Albi a znovu jim nabídl pravici. Nemohli se nechat zahanbit touto dívkou a pozdrav hned opětovali.

„Byla jsem s nimi včera u čarodějnice,“ informovala hned Kateřina Albiho. „Pozorovali jsme ji oknem. Můžeš jít dnes večer s námi!“

Lukáš s Jakubem se po sobě letmo podívali. Kateřinka se domlouvá na dnešní večer, ještě neví, že odpoledne odjíždí...

Albi si nevyšiml jejich pohledu. „Jistě, rád!“ rozzářil se. Pak se otočil ke klukům. „Zahrajete si s námi drápky?“

„Drápky? To asi neznáme,“ přiznal Lukáš.

„Tak se pojdte podívat,“ kývl chlapec a zamířil zpět ke skupince dětí.

Děti stály v hloučku kolem dvojice, která se právě chystala soutěžit. Dva kluci klečeli proti sobě a každý z nich měl před sebou vyrovnanou řadu deseti kamínků, vzdálených od sebe na šířku dětské dlaně.

„Pozor – teď!“ zavelel Albi.

Oba soutěžící začali rychle kamínky sbírat. Ale jak sbírat! Chytli první, vyhodili ho do výšky, mezitím rychle sebrali druhý a už natažená ruka chytala první, který k ní právě dopadal. A znovu – vyhodit druhý, sebrat třetí, vyhodit jej, sebrat čtvrtý... Drobné ruce se plnily nasbíranými kamínky, udržet je bylo stále těžší. Lukáš a Jakub jen zírali, jak rychle tyhle děti sbírají jednotlivé kameny i s jakou jistotou je chytají. Teď se jednomu z kluků vysmekl kámen z ruky, dopadl na zem a zakutálel se až pod Lukášovy nohy. Kluk v mžiku vyhodil jiný kamínek, natáhl se, sebral ten zatoulaný a bez přerušení pokračoval ve hře. Měl ale smůlu, tato jediná chyba zpečetila jeho prohru a za chvíli on i ostatní děti blahopřáli vítězi tím nezvykle obřadným podáním pravice.

„Dáme si závod?“ otočil se Albi po Kateřině a šibalsky se ušklíbl.

„Závod? S Kateřinkou? Není to od tebe trochu nečestné?“ zastal se dívky Jakub. „Vždyť to tady nacvičujete celé dny!“

Kateřina se zasmála. „Děkuji ti, Jakube. Ale třeba bych mohla vyhrát, ne?“

Jakub nechtěl být nezdvořilý, a tak jen zamumlal: „No... Hm... Já nevím.“

„A ty, Lukáši? Co myslíš?“ zeptala se dívka. Lukáš pokrčil rameny.

„Tak se vsaď,“ popichoval ji Albi.

„Ano, ano, vsaď se s nimi,“ přidávaly se k němu i ostatní děti. Lukášovi byla celá situace trapná. Copak se ta holka opravdu vsadí? Přece jí musí být jasné, že proti těmhle dětem ulice nemá šanci! Jak se pak mají chovat ke své hostitelce, až prohraje? Bude asi pěkně zklamaná!

„Vy si myslíte, že nevyhrají, že,“ dovítčila se Kateřina. „Tak třeba – o co se vsadíme?“ zeptala se Lukáše přímo. Děti kolem ní rozčilením jen poskakovaly.

„O co chceš,“ zrozpáčitel znovu Lukáš.

„O co chci?“ zopakovala dívka. „Znamená to, že kdybych vyhrála, tak bych si mohla přát, co chci?“

„No – ano, Kateřinko, jistě. Můžeš si přát, co budeš chtít.“

„Dobře,“ kývla.

Hlouček dětí se znovu semknul kolem dvou hráčů. Na jedné straně otrhaný Albi se šibalským úsměvem, proti němu Kateřina, dívka v krajkových šatech, lehce zrůžovělá očekáváním tvrdého boje.

„Lukáši, dej nám povel,“ poprosila, když měli oba své kameny rozložené v řadě před sebou.

„No... tak – pozor, teď!“

Ještě před chvílí se bratrům zdálo, že není možné tak rychle sbírat, házet a chytat maličké kamínky, ale teprve v této chvíli viděli, co je to opravdové mistrovství. Chlapecká i dívčí ruka se míhaly ve vzduchu, kamínky létaly sem a tam a všechno se dělo tak rychle, že nikdo ani nestačil probíhající boj pořádně sledovat.

„Teď!“ vykřikla Kateřinka.

„Teď!“ vykřikl o chvíli později i Albi a rozesmál se. „Vyhrálas!“ odhodil své kamínky, znovu k ní napřáhl pravici a potřásl jí rukou.

„Blahopřejeme,“ ocenili její výkon oba ještě překvapení kluci. I oni jí podali ruku a potřásl s ní. Lukáš si s pobavením všiml, že dívka má najednou ruce stejně špinavé jako Albi a ostatní děti.

„Díky,“ usmála se, zčervenalá závodem i radostí z vítězství.

„Můžeš si něco přát,“ připomínal rozchechtaný Albi uzavřenou sázku. Prohra ho kupodivu nepřipravila o jeho dobrou náladu. „Ano, přej si něco,“ přidávaly se i ostatní děti.

„Jistě, něco si přej,“ souhlasili Lukáš s Jakubem.

„Vážně si můžu něco přát? A splníte mi to?“ zrozpáčitelá dívka.

„Jistě, Kateřinko,“ zasmál se i Jakub a teatrálně se jí uklonil. „Cokoliv na světě!“

„Tak já – já bych si přála...“

„Ano?“

„Abyste mi už konečně přestali říkat Kateřinko!“

Kluci se zarazili. „Abychom ti přestali říkat Kateřinko? A jak ti tedy máme říkat?“

„Třeba jí říkejte tak jako my,“ navrhl Albi.

„Jako vy? Myslíš šlechtično?“

„Jistěže ne. To je jenom taková naše legrace! Šlechtično jsme jí říkali, než jsme se s ní poznali blíž. Jenže pak jsme postupně zjišťovali, že je to skvělá holka. Třeba když nás,“ šibalsky se ušklíbl a omluvně pokrčil rameny, „třeba když nás učila hrát drápky.“

„Tak to ona vás naučila drápky! Proto to vítězství!“

Dívka se zlehka usmála a kývla. Pak se na ně vážně podívala.

„Říkejte mi radši Katko...“

* * *

Po obědě se Katka chtěla převléknout a nachystat se na večerní setkání s Albim i další dobrodružství u domku čarodějnice. Místo toho se však dozvěděla, že ji čeká výlet na Nový hrad, kde zůstane několik dní...

V brzkém odpoledni vyjel od domu pana Tobiáše vůz s plachtou tažený statným grošákem a vydal se k městským hradbám. U Tišnovské brány vyhlédla Kateřina z vozu a pečlivě sledovala okolí. Albi s ostatními dětmi tu však už nebyl.

Dívka si povzdechla a znovu se opřela. Povož vyjel z města a zamířil ke Královu Poli. V pozdním odpoledni projel Šebrovem a směřoval dál přes hluboké lesy až do údolí Svitavy.

Kateřině ve voze nebylo nijak do smíchu. Mrzela ji neuskutečněná schůzka s Albim, ale ještě víc to, že odjíždí od otce i všech přátel někam daleko, kde nikoho nezná a neví, jestli se jí tam vůbec bude líbit.

Lukáš dobře viděl, že dívka jen stěží zadržuje slzy. Podíval se po Jakubovi, ale všiml si, že bratr odvrátil hlavu a dívá se ven, jako by sledoval okolní krajinu. To je celý Jakub, pomyslel si. Sám nesnáší, když ho někdo lituje, a podle sebe soudí i druhé. Lukáš si vzpomněl, jak si Jakub předloni zlomil nohu. Rána byla otevřená, crčela z ní krev a bylo zřejmé, že jedenáctiletý kluk má co dělat, aby se nerozbrečel bolestí. Maminka se tehdy rozběhla k němu a chtěla ho obejmout, on však jen zavrtěl hlavou a odmítl její náruč. Musela mu přistrčit Františkovu

dětskou židličku; místo matčiny teplé ruky se pevně držel dřevěných opěradel a se zaťatými zuby čekal, až mu táta zlomeninu napraví.

Zanedlouho potom maminka umřela a s ní i dítě, které nosila pod srdcem. Ale ani tenkrát Jakub neplakal. Dlouhou dobu jenom mlčel, vyhýbal se všem členům rodiny. Jezdil na koni, učil se střilet, často ho našli v dílnách panství nebo u lovců. Jen pomalu se znovu sblížoval s otcem a svými bratry a trvalo mnoho měsíců, než se začal zase smát. I tehdy byl se svým smutkem nejraději sám.

A tak se ani dnes nedíval na nešťastnou dívku; určitě si myslel, že by ji svým soucitem přiváděl do rozpaků.

Lukáš se obrátil ke Katce a povzbudivě se na ni usmál.

„Nebuď smutná, Kateřinko,“ použil znovu jméno, kterým jí říkal její otec. „Uvidíš, že se ti na Novém hradě bude líbit!“

Dívce tentokrát zdobnělina jejího jména nevadila; dokonce si uvědomila, že se jí po dlouhé době zase líbí. V tom jméně bylo něco důvěrně známého a blízkého. Připadala si už velká, dávno si přála, aby jí všichni říkali Katko, ale když ji Lukáš pohladil po vlasech a pak nechal ruku na jejím rameni, uvědomila si, že právě tohle jí celou cestu chybělo. Ten pocit bezpečí, o kterém si myslela, že ho už nepotřebuje, a který teď od odjezdu z rodného domu tolik postrádala.

Vděčně se podívala na Lukáše.

„Tak mi povídejte třeba o vašem Františkovi,“ poprosila ho.

Jakub se otočil od okýnka a ušklíbl se.

„Jen počkej, až ho poznáš,“ prorokoval se smíchem. „Náš František a jeho Vlk dovedou za jediný den napáchat tolik škod, kolik se jich normálnímu smrtelníkovi nepodaří udělat za celý život!“

„Taky se bojím, co nás na Novém hradě čeká,“ vzdychl si Lukáš.

* * *

Nový hrad se vypínal na strmé skále vysoko nad údolím Svitavy. Nebylo to žádné královské sídlo ani zemská pevnost, spíš menší lovecký hrádek. Kameny starých hradebních zdí byly na mnohých místech zvětřelé a popadané a ani zčernalé obranné věže se s těmi

brněnskými nedaly srovnávat. Okolní svahy však spadaly prudce do údolí a nepřítel by se po nich jen velmi těžko dostával vzhůru ke hradu. Navíc bylo z jeho věží určitě vidět do širokého kraje, zatímco hrad se v hustých lesích téměř ztrácel. Jediná příjezdová cesta končila padacím mostem přes hluboký hradní příkop a bránou s erby bývalých pánů.

Kola povozu zahrčela na kamenné cestě a vozka přitáhl opratě.

„Tak, panstvo, jsme na místě!“ Tři děti vystoupily z vozu a pokročily k bráně. Mušketýr na stráži ihned poznal syny správce Waldera.

„Jedete si pro bratříčka? No, však už je na čase!“ rozvlnila se mu tvář potlačovaným smíchem. Lukáš s Jakubem jen obrátili oči v sloup.

„Co provedl?“ zeptal se Lukáš s obavou. To už stáli okolo i další mušketýři a s gustem předávali oběma chlapcům a užaslé dívce výčet nejnovějších pohrom.

„Předevcírem ten váš František zkoumal hnízdo lesních včel. Po-dařilo se mu je probudit a dovést až do hradu, takže až uvidíte někoho oteklého, radši se před ním o svém bratrovi nezmiňujte!“

„Jo, třeba přede mnou,“ ozval se jeden z mušketýrů, který až dosud stál stranou za ostatními, a děti si ho proto zatím nevšimly. „Podívejte!“ ukázal jim svou tvář. Pod oběma očima a na čele měl veliké otoky.

Lukáš zrudl a chtěl se muži začít omlouvat, jenže to už první mušketýr pokračoval dál.

„Včera odpoledne spadla vašemu Františkovi do příkopu tuhle Toníkova mušketa. Lezl pro ni sám, prý abychom na to nepřišli. Jenže pak se nemohl dostat zpátky, tahali jsme ho až do večera!“ Muži se pochechtávali a Lukáš ani Jakub se už ani nesnažili nic vysvětlovat. Vždyť jim i tatínkovi přece slíbil, že určitě bude hodný! Co to ten mušketýr vykládá dál?

„A když si to pak v noci namířil k prachárně se smolnou loučí, protože prý chtěl najít zatoulaného Vlka, rozčilil se už náš velitel tak, že mu dal domácí vězení. Křičel přitom, že tenhle hrad nedobudou Švédi, protože už ho předtím zničí váš bratr,“ uzavřel mušketýr své povídání za bohatýrského smíchu všech ostatních.

„Jo jo, to není dítě, ale živelní pohroma,“ přizvukovali vypravěči ostatní chlapi a znovu se rozchechtali.

Ta pohroma, o které mušketyři mluvili, se k nim pomalu blížila. Na rohu nádvoří se nejdřív objevil pes. No – pes. Kdo ho neznal, asi by se ho také lekl; nenosil totiž své jméno Vlk nadarmo. Byl veliký, mnohem větší než obvyklá plemena psů, jeho srst byla našedlá a uší výstražně vztyčené. Pes se otočil dozadu, jako by kontroloval, jestli ho následuje i jeho pán. Když uviděl, že střapatému světlovlasému klučinovi za ním nic nechybí, obrátil se znovu směrem k bráně.

„Haf,“ dal najevo svou přítomnost a zaznělo to, jako by neštěkl jen obyčejný pes, ale samotný psí král. Možná to bylo jen ozvěnou v hradních zdech, ale přesto se Katce zdálo, že tak hlasité štěknutí od žádného psa zatím ještě neslyšela.

„Haf,“ pozdravil Vlk znovu a rozběhl se k Lukášovi s Jakubem. Přiběhl blíž a místo dalších pozdravů se vztyčil na zadních a mohutnými předními tlapami se opřel Lukášovi o ramena, až se chlapec pod jeho vahou úplně prohnul. Pes mu přátelsky strčil čumák pod bradu a pak mu začal olizovat obličej.

„No, Vku, stačí,“ bránil se Lukáš. Katka si s údivem všimla, že pes má nažloutlé oči. Asi bude mít opravdu nějaké vlčí předky, pomyslela si.

„Tomu olizování se nebraň, uznává tě za svého velitele,“ ozval se vedle nich dětský hlásek.

„Františku,“ řekl Lukáš přísně, když se mu podařilo psa zbavit. Ten se teď vítal s Jakubem, který se jeho psím způsobům jen smál.

„Františku, jsou na tebe samé stížnosti!“ Bylo vidět, že se Lukáš na nejmladšího bratra opravdu hněvá.

„Ale já jsem pomáhal,“ bránil se František.

„Pomáhal vyhodit hrad do povětří, no uznej, brácho,“ pochechtával se Jakub. Kateřině to nedalo a musela se taky usmát.

„Ještě ho v tom podporuj,“ rozzlobil se Lukáš i na druhého bratra. Jakub hned zvažněl.

„Promiň,“ uznal svou chybu. „Jak jsi tedy pomáhal?“ zeptal se Františka naoko přísně, ale v očích mu přitom probleskovaly plamínky smíchu.

Man

„Nosil jsem krabičky,“ hájil se malý.

„To jo,“ ušklíbl se jeden z mušketýrů, kteří stále ještě se zájmem sledovali setkání bratrů s malým nezbedníkem. „Nosil krabičky. Ale jenom do chvíle, než se mu podařilo dvě z nich ztratit,“ dodal.

Lukáš se chytl za hlavu. „Ztratit? Františku! A bylo v nich něco důležitého?“ otočil se s obavami na mušketýry.

„Ne,“ chechtal se nejvyšší z nich, ten s knírem. „Jen zlato z premonstrátského kláštera!“

„Ale to se zase všechno našlo,“ bránil se František plačtivě. „Měl jsem ho ve dřevníku, fakt nic nechybí!“

„Co jsi proboha dělal se zlatem ve dřevníku?“ zaujala Jakuba Františkova odpověď.

František pokrčil rameny. „Hrál jsem si na krále. A rozdával jsem ho svým poddaným,“ řekl nesměle.

„A poddanými byla polínka, ne?“ odušil Jakub.

„Jak to víš?“ rozzářil se František znovu. „Ty sis taky tak hrával?“ zeptal se s nadějí, že konečně našel spřízněnou duši.

V tu chvíli Jakubova hraná vážnost opět selhala. Prudce se otočil k Františkovi zády, aby chlapec neviděl jeho smích. Také Kateřina zlehka naklonila hlavu. Pramen vlasů na chvíli skryl její obličej, ale Lukáš si všiml, že se i ona za touto ženskou skryšší usmívá.

Lukáš si vzdychl. To tedy bude práce, starat se o tyhle tři. Ví Bůh, že by mu bylo líp s otcem na hradbách; u Švédů aspoň vždycky předem víš, co od nich můžeš očekávat.

„Tak pojď,“ řekl odevzdaně. „Půjdeme se společně panu veliteli omluvit,“ pokynul směrem k hlavní hradní budově.

„To né,“ bránil se malý. „Já se omlouvám vždycky pěkně postupně!“

Teď už to ovšem nevydržel ani Lukáš. Zaklonil hlavu a hlasitě se rozesmál. Jakub s Kateřinou se k němu okamžitě přidali.

František se na ně po očku díval. Smějí se, takže to bude dobré, pochopil správně. Stejně už dávno věděl, že se na něj Lukáš dlouho zlobit nedokáže. A Jakub? Pokud ten se smál, vždycky Františkovi všechno prošlo. Tak čeho se obávat? Chlapec zlehka pohlídl Vlka mezi ušima.

„Za velitelem stejně musíme,“ vysvětloval už uklidněný Lukáš.
„Poprosit ho, aby tu mohla zůstat i Kateřina.“

„Tak ty jsi Kateřina?“ otočil se František zvědavě po dívce.
„A budeš si se mnou hrát?“

„Říkej mi Katko,“ usmála se na něj. „A pokud jde o tvoji otázku – ano, ráda si s tebou budu hrát!“

„To určitě,“ zabručel Lukáš pro sebe.

* * *

Studenými chodbami prošli až k místnosti, která sloužila veliteli hradu. Před dubovými dveřmi se Lukáš na chvíli zarazil.

„Snad tam napřed půjdu jen já sám,“ zamyslel se.

„A proč?“ divil se František. „Já jsem s panem velitelem kamarád!“

„No, to jistě,“ zarazil ho Lukáš. „Vůbec nevím, jestli nás tu ještě bude chtít, když tak zlobíš!“

„Běž, počkáme tady,“ pobídl staršího bratra Jakub. „Je to asi vážně lepsi, než abychom se tam nahrnuli všichni.“

„A zeptej se ho, jestli bude k večeři maso,“ nabádal Lukáše mlsný František. „Když tu teď máme nového hosta!“

Lukáš jen nevěřícně zavrtěl hlavou nad bratříčkovou drzostí a zabušil na dveře.

Přestože se návštěvy obával, nakonec všechno dobře dopadlo. Musel si sice znovu vyslechnout všechny Františkovy prohrěšky, ale dobrácký velitel mu je vypočítával se stejným smíchem jako mušketýři u brány. Jen Lukáše prosil, aby na chlapce dávali pozor, protože některé z jeho her jsou přece jen pro něj i pro celý hrad příliš nebezpečné.

Nakonec Lukáš do místnosti zavolal i zbývající děti. Kateřina se veliteli ihned zalíbila a on vážně přijal její slib, že bude hlídat malého nezbedu. Tak, jak se s Lukášem domluvili, mluvil muž o jejím pobytu jako jen o krátkém výletě, ze kterého se brzy vrátí domů. Rozhodnutí, kdy jí oznámí, že je na hradě na delší dobu, nechal na starších chlapcích.

K menšímu zádrhelu došlo pouze ve chvíli, kdy chtěl Lukáš po Františkovi, aby se veliteli omluvil za své chování. Chlapec sice